

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Minnisblað

Viðtakandi: Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Sendandi: Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Dagsetning: 09.05.2018
Málsnúmer: FJR18010115
Bréfalykill: 3.7

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu Íslands (breytt heiti, einföldun stjórnsýslu o.fl.)

Efni: Athugasemdir fjármála- og efnahagsráðuneytisins vegna umsagna og minnisblaða við frumvarp til laga um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu Íslands, nr. 55/1992, með síðari breytingum (heiti stofnunar, einföldun stjórnsýslu o.fl.).

I. Inngangur

Í minnisblaði þessu eru athugasemdir fjármála- og efnahagsráðuneytisins vegna helstu athugasemda sem efnahags- og viðskiptanefnd hafa borist vegna frumvarps til laga um breytingu á lögum nr. 55/1992, um Viðlagatryggingu Íslands, með síðari breytingum (þskj. 538 – 388. mál).

Efnahags- og viðskiptanefnd bærust fimm umsagnir vegna frumvarpsins frá Fjármálaeftirlitinu, (FME), HS Orku hf., Sambandi Íslenskra sveitarfélaga, Samorku, samtökum orku- og veitufyrirtækja og Viðlagatryggingu Íslands (VÍ) og þrjú minnisblöð frá Fjármálaeftirlitinu og Viðlagatryggingu Íslands. Þá liggja fyrir athugasemdir frá Íslenskum orkurannsóknnum sem lagðar voru fyrir nefndina.

II. Tilefni lagasetningar

Með frumvarpinu er lagðar til breytingar á lögum nr. 55/1992, um Viðlagatryggingu Íslands. Vísad er í almennar athugasemdir frumvarpsins varðandi tilefni og nauðsyn lagabreytinganna og samantektar á meginefnis frumvarpsins.

III. Athugasemdir fjármála- og efnahagsráðuneytisins.

Minnisblað Fjármálaeftirlitsins 20. apríl 2018.

Í minnisblaði Fjármálaeftirlitsins kemur fram að það telji mikilvægt að gerðar séu heildstæðar kröfur sem miða að því að tryggja að VÍ hafi yfir að ráða nægu fé til að mæta tjónum af völdum náttúruhamfara og fyrirbyggja að það komi til þess að fjármagna þurfi greiðslu bóta með lántöku, sbr. 2. mgr. 20. gr. laga nr. 55/1992. FME leggur til að sú skylda verði lögð á Viðlagatryggingu Íslands að hafa til staðar skilvirkir kerfi áhættustýringar, tryggja að nægir fjármunir séu til staðar til að mæta bótaskyldu og að ráðherra verði veitt heimild til að setja í reglugerð nánari ákvæði þar að lútandi: Tillaga FME er svohljóðandi :

Náttúruhamfaratryggingar Íslands skulu hafa skilvirkir kerfi áhættustýringar og tryggja að nægir fjármunir séu til staðar til að standa straum af mögulegum bótakröfum. Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um kröfur til áhættustýringar, fjárhagsgrundvöll og gjaldþol Náttúruhamfaratrygginga Íslands.

Ákvæði um skilvirkt kerfi áhættustýringar.

Í umsögn Viðlagatryggingar Íslands, dags. 24. apríl kemur fram að VÍ hafi áhættustýringu þar sem lögð sé áhersla á virka stýringu áhættu sem snýr að gjaldþoli, þ.e. stýringu eignasafns og endurtryggingaverndar á hverjum tíma. VÍ tekur undir tillögu Fjármálaeftirlitsins um að sú skylda verði lögfest að stofnunin hafi til staðar skilvirkt kerfi áhættustýringa.

Ráðuneytið tekur undir athugasemdir VÍ og tillögu FME um að lögfest verði ákvæði um að VÍ hafi til staðar skilvirkt kerfi áhættustýringar enda eðlilegur þáttur í starfsemi váttryggingastarfsemi.

Ákvæði um fjárhagsgrundvöll og gjaldþol.

Í ofangreindri umsögn VÍ kemur fram að heildargreiðsluskylda í einum tjónsatburði sé nú um 114 milljarðar króna skv. 18. gr. laga nr. 55/1992. Einnig kemur fram að VÍ hafi ekki litið svo á að það sé ákvæði um gjaldþolskröfu heldur sé það aðferð til að verja stofnunina gjaldþroti ef til risaatburða kæmi. Þá kemur fram að heildargreiðslugeta VÍ sé nú um 80 milljarðar króna og ef til risaatburðar kæmi væri stofnunni heimilt að taka 34 milljarða króna lán með sjálfskuldarábyrgð ríkissjóðs.

VÍ tekur fram að mikilvægt sé að taka tillit til þess að varla sé raunhæft að byggja gjaldþolskröfu á atburðum sem afar ólíklegt er að verði og gæta verði að því að settar séu fram kröfur sem ætlað er að tryggja greiðslugetu stofnunarinnar vegna atburða sem 1/200 líkur er til að verði, svipað og gert í lögum um váttryggingastarfsemi.

Ákvæði um gjaldþol Viðlagatryggingar Íslands féllu niður þegar lög nr. 100/2016, um váttryggingastarfsemi, tóku við af lögum nr. 56/2010, um váttryggingastarfsemi. Það eru því ekki í gildi ákvæði um gjaldþol Viðlagatryggingar Íslands.

Gjaldþol er það fjármagn sem váttryggingafélag þarf að hafa tiltækt til að mæta óvæntum áföllum sem ekki er gert ráð fyrir í váttryggingaskuld. Ákvæði um gjaldþol verða að hafa tiltekin markmið, sbr. 100. gr. laga nr. 100/2016, þar sem fram kemur til hvaða áhættuþátta gjaldþolskrafa skuli hafi hið minnsta og að miða skuli við 99,5% áhættuvirði yfir eins árs tímabil. VÍ hefur ekki það fjármagn sem gjaldþolskrafa myndi gera ráð fyrir ef hún væri til staðar heldur myndi stofnunin taka lán með ríkisábyrgð ef eigið fé og endurtryggingar duga ekki til að stofnunin geti staðið við váttryggingaskuldbindingar.

Ákvæði um að nægir fjármunir séu til staðar hjá VÍ til að standa straum af bótakröfum er því ekki raunhæft þar sem eigið fé og endurtryggingar munu ekki geta tryggt að nægir fjármunir séu til staðar hjá VÍ til að standa straum af bótakröfum sbr. 18. gr. laga nr. 55/1992. Ráðuneytið getur því ekki tekið undir tillögu FME um að stofnunin tryggi að nægir fjármunir sé til staðar til að standa straum af bótakröfum.

Með vísan til framangreinds leggur ráðuneytið til að ákvæðið verði svohljóðandi:

Náttúruhamfaratryggingar Íslands skulu hafa skilvirkt kerfi áhættustýringar. Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um kröfur til áhættustýringar.

4. gr. frumvarpsins.

Í umsögnum og minnisblöðum HS Orku hf., íslenskra orkurannsókna, Sambandi íslenskra sveitarfélaga og Samorku, samtökum orku- og veitufyrirtækja er farið yfir tilurð jarðskjálfta og hvernig þeir geta komið til vegna mannvirkjagerðar, jarðvarmavinnslu og niðurdælingar. Fram kemur það álit að útilokað sé að sýna fram á hvort jarðskjálfti sem verði í nokkur hundruð metra fjarlægð frá niðurdælingu sé af völdum hennar eða náttúrulegur. Svona mál

séu flókin og einsýnt þyki að jarðvarmafyrirtæki muni ekki bæta tjón sem þau telja ekki rakin til starfsemi þeirra. Í þessum tilfellum geti því komið upp erfið sönnunarfærsla þar sem ákvæðið veiti ekki svör við því hvar sönnunarbyrði liggi í einstökum tilvikum og ef VÍ hafni bótakröfu bíði tjónþola það eitt að fara í einkamál gagnvart orkufyrirtæki.

Í minnisblaði VÍ, dags. 3. maí vegna ákvæðisins kemur fram að VÍ telji mikilvægt að ákvæði um bótaskyldu stofnunarinnar séu eins skýr og unnt er. VÍ telur mikilvægt að það komi fram að atburðir sem rekja má til verkframkvæmda eða atvinnustarfsemi og valda tjóni á eignum, séu ekki bótaskyldar náttúruhamfarir í skilningi laganna þó að jafna megi afleiðingum þeirra við náttúruhamfarir skv. 4. gr. laga nr. 55/1992. Þá telur VÍ eðlilegt að aðilar sem eru í framkvæmdum eða atvinnustarfsemi váttryggi áhættu sína með ábyrgðartryggingum vegna tjóna sem aðgerðir þeirra kunna að valda.

Tilgangurinn með 4. gr. frumvarpsins var að lögfesta þá framkvæmd VÍ að hamfarir sem valdið er af ásetningi eða gáleysi séu ekki bótaskyldar náttúruhamfarir í skilningi laganna. Eins og sjá má af ofangreindum umsögnum og minnisblöðum er afstaðan neikvæð gagnvart ákvæðinu sérstaklega vegna sönnunarfærslu. Með vísan til þess telur ráðuneytið heppilegast að taka 4. gr. úr frumvarpinu. Ráðuneytið leggur þó áherslu á að skaðabótaskylda hvílir á þeim sem valda tjóni skv. almennu sakarreglunni og að eðlilegt er að lögaðilar hafi ábyrgðartryggingu vegna tjóna sem þeir kunna að valda og bera ábyrgð á.

IV. Yfirlit yfir breytingar sem lagðar eru til í minnisblaðinu á ákvæðum í frumvarpinu 4. gr. frumvarpsins falli brott.

Við frumvarpið bætist ný grein, 19. gr. a, svohljóðandi:

Náttúruhamfaratryggingar Íslands skulu hafa skilvirkt kerfi áhættustýringar. Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um kröfur til áhættustýringar.

Fyrirsögn á undan 20. gr. orðist svo:

Áhættustýring, endurtrygging og lántökuheimild.

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Alþingi
b.t. Efnahags- og viðskiptanefndar
v/ Austurvöll
150 REYKJAVÍK

5. apríl 2018
Tilvísun: 2018040003

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu Íslands, 388. mál

Fjármálaeftirlitið vísar til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 27. mars 2018, þar sem óskað er umsagnar um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 55/1992, um Viðlagatryggingu Íslands. Af þessu tilefni vill Fjármálaeftirlitið koma eftirfarandi atriðum á framfæri við nefndina.

Í 10. gr. laga um Viðlagatryggingu Íslands er kveðið á um eigin áhættu váttryggðra, annars vegar er kveðið á um ákveðið hlutfall tjónsfjárhæðar og hins vegar um lágmarksfjárhæð eigin áhættu í tilviki tjóns á lausafé, húseign og mannvirkis.

Árið 2008 var nefndri 10. gr. laganna breytt í kjölfar jarðskjálfta sem átti upptök sín á Suðurlandi þann 29. maí það ár. Með bráðabirgðalögum, sem sett voru í júní 2008, og staðfest á Alþingi þá um haustið, var lágmarksfjárhæð eigin áhættu lækkuð en hlutfallstölunni haldið óbreyttri. Breytingin fól í sér afturvirkniákvæði í því skyni að bæta stöðu þeirra sem höfðu orðið fyrir litlu tjóni í skjálftanum. Þá var einnig fallið frá því að umreikna lágmarksfjárhæðir eftir breytingum á vísitölu byggingarkostnaðar.

Í frumvarpi því sem nú er til umræðu er lagt til að lækka hlutfallstölu eigin áhættu váttryggðra úr 5% í 2% af hverju tjóni en hækka lágmarksfjárhæðir eins og hér segir:

Liður	Fjárhæð í núgildandi lögum	Tillaga að breytingu
1. Vegna lausafjár, sem váttryggt er skv. 1. mgr. 5. gr.	20.000 kr.	200.000 kr.
2. Vegna húseigna, sem váttryggðar eru skv. 1. mgr. 5. gr.	85.000 kr.	400.000 kr.
3. Vegna mannvirkja, sem váttryggð eru skv. 2. mgr. 5. gr.	850.000 kr.	1.000.000 kr.

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að tilgangurinn með breytingunum á eigin áhættu váttryggðra sé að auka vernd tjónþola, sem lenda í stórum tjónum, en minnka vernd tjónþola við minni skaða. Tekið er fram að mikill tími starfsmanna stofnunarinnar fari í afgreiðslu og mat tengdum minni tjónsatburðum.

Fjármálaeftirlitið vekur athygli á því að þrátt fyrir að lágmarksfjárhæðir eigin áhættu hækki í öllum tilvikum, hækka lágmarksfjárhæðir vegna tjóns á lausafé og húseignum, skv. 1. mgr. 5. gr., hlutfallslega mun meira en eigin áhætta vegna tjóns á mannvirkjum, skv. 2. mgr. 5. gr.

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Telja verður að með þessari breytingu sé í raun verið að hækka eigin áhættu einstaklinga og fyrirtækja mun meira en eigin áhættu sveitarfélaga sem eiga, í flestum tilvikum, þau mannvirki sem váttryggð eru skv. 2. mgr. 5. gr. laganna.

Fjármálaeftirlitið bendir á að í greinargerð með nefndu frumvarpi kemur ekki fram nein greining á því hvaða áhrif hækkun lágmarksfjárhæðar eigin áhættu geti mögulega haft á váttryggða einstaklinga og fyrirtæki, til dæmis á landsvæðum þar sem fasteignamat er lágt. Hins vegar kemur fram að eðli náttúruhamfaratryggingar sé annað en hefðbundinna skaðatrygginga og náttúruhamfaratryggingu sé ætlað að bæta tjón sem verður á verðmætum sem talin eru nauðsynleg til að unnt sé að mæta grunnþörfum í samfélaginu. Hlutverk Viðlagatryggingar Íslands sé að bæta tjón einstaklinga, fyrirtækja og sveitarfélaga sem verða af völdum náttúruhamfara.

Fjármálaeftirlitið telur að við ákvörðun á lágmarksfjárhæð eigin áhættu verði að líta til þess að eigendum húseigna og lausafjár er skylt að váttryggja eignir sínar hjá Viðlagatryggingu Íslands samhliða brunatryggingu og að eigendur þessara eigna geta að óbreyttu ekki keypt sambærilega váttryggingu hjá öðrum váttryggingafélögum til að fá betri váttryggingavernd eða lægri sjálfsábyrgð. Þá bendir Fjármálaeftirlitið jafnframt á að tífold hækkun lágmarksfjárhæðar eigin áhættu vegna tjóns á lausafé og tæplega fimmfold hækkun á lágmarksfjárhæð eigin áhættu vegna tjóns á húseignum mun hafa þau áhrif að eigin áhætta aðila, til dæmis á landsvæðum þar sem fasteignamat er lágt, verður hlutfallslega mun meiri, að teknu tilliti til verðmætis húseignarinnar, en eigin áhætta annarra.

Jafnframt bendir Fjármálaeftirlitið á að við gildistöku laga nr. 100/2016, um váttryggingastarfsemi féllu gjaldþolskröfur til Viðlagatryggingar niður, og eru nú engar gjaldþolskröfur gerðar til stofnunarinnar.

Virðingarfyllst,

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

Anna Mjöll Karlsdóttir

Sara Sigurðardóttir

FJÁRMÁLAEFTIRLITID
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Alþingi

24.4.2018

Málsnr.:

1803150

Málalykill:

0.34.3

Alþingi
b.t. Efnahags- og viðskiptanefndar
v/ Austurvöll
150 REYKJAVÍK

388. mál

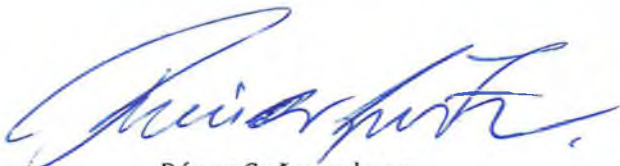
Reykjavík, 20. apríl 2018
Tilvísun: 2018040003

Efni: Minnisblað vegna umsagnar Fjármálaeftirlitsins um frumvarp til breytinga á lögum nr. 55/1992 um Viðlagatryggingu Íslands.

Í umsögn Fjármálaeftirlitsins um frumvarp til breytinga á lögum nr. 55/1992 um Viðlagatryggingu Íslands, 388. mál, var vakin athygli á því að frá því lög nr. 100/2016 um váttryggingastarfsemi tóku gildi, hafa ekki verið gerðar neinar kröfur til fjárhagsgrundvallar Viðlagatryggingar.

Á fundi efnahags- og viðskiptanefndar þann 17. apríl 2018 voru fulltrúar Fjármálaeftirlitsins beðnir um að taka saman minnisblað þar sem fram kæmu tillögur sem miðuðu að því að ráðherra yrði veitt heimild til að setja slíkar kröfur í reglugerð. Umrætt minnisblað Fjármálaeftirlitsins er meðfylgjandi bréfi þessu.

Virðingarfyllst,
FJÁRMÁLAEFTIRLITID

Rúnar Guðmundsson

Ragnheiður Morgan Sigurðardóttir

Minnisblað til efnahags- og viðskiptanefndar

Titill:	Vegna umsagnar um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu Íslands, mál nr. 388. mál.
Málsnúmer:	2018040003
Dagsetning:	20. apríl 2018
Til:	Efnahags- og viðskiptanefndar
Frá:	Gunnari Ingólfssyni, Ragnheiði Morgan Sigurðardóttur og Rúnari Guðmundssyni.

Vísað er til frumvarps til breytinga á lögum nr. 55/1992 um Viðlagatryggingu Íslands, 388. mál, umsagnar Fjármálaeftirlitsins dags. 5. apríl 2018 og fundar efnahags- og viðskiptanefndar þann 17. apríl 2018 þar sem fulltrúar Fjármálaeftirlitsins voru beðnir um að taka saman minnisblað þetta.

Í tilvísaðri umsögn Fjármálaeftirlitsins var vakin athygli á því að með gildistöku laga nr. 100/2016 um váttryggingastarfsemi þann 1. október 2016, féllu gjaldþolskröfur til Viðlagatryggingar Íslands niður. Fyrir gildistöku nefndra laga um váttryggingastarfsemi var kveðið á um fjárhagsgrundvöll Viðlagatryggingar Íslands með gjaldþolsákvæðum eldri laga nr. 56/2010 um váttryggingastarfsemi. Þess ber að geta að eldri gjaldþolskröfur voru sniðnar að hefðbundnum váttryggingafélögum og því óhentugar í að meta það fjármagn sem nauðsynlegt er til að standast áföll af völdum náttúruhamfara og það sama á við um núverandi kröfur til gjaldþols váttryggingafélaga, sbr. ákvæði laga nr. 100/2016.

Telja verður að mikilvægt sé að í regluverki um stofnunina séu gerðar heildstæðar kröfur sem miða að því að tryggja að Viðlagatrygging Íslands hafi yfir að ráða nægu fé til að mæta tjónum af völdum náttúruhamfara og fyrirbyggja að það komi til þess að fjármagna þurfi greiðslu bóta með lántöku, sbr. 2. mgr. 20. gr. laga nr. 55/1992.

Fjármálaeftirlitið leggur til að ákvæði verði bætt við frumvarpið þar sem sú skylda verði lögð á stofnunina að hafa til staðar skilvirkt kerfi áhættustýringar, tryggja að nægir fjármunir séu til staðar til að mæta bótaskyldu og ráðherra veitt heimild til að setja í reglugerð nánari ákvæði þar að lútandi. Tillaga Fjármálaeftirlitsins er eftirfarandi:

Náttúruhamfaratryggingar Íslands skulu hafa skilvirkt kerfi áhættustýringar og tryggja að nægir fjármunir séu til staðar til að standa straum af mögulegum bótakröfum. Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um kröfur til áhættustýringar, fjárhagsgrundvöll og gjaldþol Náttúruhamfaratrygginga Íslands.

Samkvæmt 1. mgr. 20. gr. núgildandi laga nr. 55/1992 er Viðlagatryggingu Íslands heimilt að endurtryggja áhættu sína innan lands eða erlendis. Samkvæmt núgildandi lögum um váttryggingastarfsemi er endurtryggingavernd hluti af útreiknaðri gjaldþolskröfu (samkvæmt svonefndri staðalreglu) en þar sem ekki eru gerðar sérstakar gjaldþolskröfur til Viðlagatryggingar Íslands liggur endurtryggingavernd ekki til grundvallar slíkum útreikningi. Í þeim tilgangi að tryggja gæði endurtryggingaverndar telur Fjármálaeftirlitið því að veita ætti ráðherra heimild til

að setja í reglugerð nánari kröfur þar að lútandi. Lagt er til að eftirfarandi málslíð verð bætt við 1. mgr. 20. gr. laga nr. 55/1992:

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari kröfur til endurtryggingarverndar Náttúruhamfaratrygginga Íslands.

Við undirbúning þessa minnisblaðs var leitað fyllri upplýsinga hjá framkvæmdastjóra Viðlagatryggingar Íslands.

Fjármálaeftirlitið er tilbúið til að veita frekari upplýsingar sé þess óskað.

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis

Nefndasvið,

b.t. Steindórs Dan Jensen (steindorjensen@althingi.is)

Austurstræti 8-10

10 Reykjavík

Sent í tölvupósti

Svartsengi, 30. apríl 2018

Varðar: Athugasemdir HS Orku hf. um frumvarp til laga breytingartillögu um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu Íslands, nr. 55/1992, með síðari breytingum (heiti stofnunar, einföldun stjórnsýslu o.fl.).

I.

Athygli HS Orku hf. hefur verið vakin á frumvarpi fjármálaráðherra um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu Íslands, nr. 55/1992, með síðari breytingum (heiti stofnunar, einföldun stjórnsýslu o.fl.) (hér eftir vísað til sem frumvarpsins) sem nú er í meðförum efnahags- og viðskiptanefndar (Þingskjal 538 — 388. mál).

Af upplýsingum um meðferð málsins fyrir Alþingi á vef þingsins má ráða að málið hafi ekki verið sent orkuframleiðslufyrirtækjum á sviði jarðavarma til umsagnar, en í frumvarpinu er þó fjallað um atriði sem eru mikilvægur þáttur í starfsemi þeirra. Þannig er í 4.gr. frumvarpsins lögð til eftirfarandi ný málsgrein við 4. gr.

Hamfarir skv. 1. mgr. sem rekja má til ásetnings eða stórkostlegs gáleysis eru ekki bótaskyldar náttúruhamfarir í skilningi laga þessara.

Þessi tiltekna breyting er rökstudd í greinargerð með frumvarpinu þar sem segir um þetta atriði:

Í ákvæðinu er lagt til að skýrt verði afmarkað að atburðir sem verða af mannavöldum teljist ekki bótaskyldar hamfarir í skilningi laganna enda stafi þeir af atferli sem jafna megi til ásetnings eða stórkostlegs gáleysis. Það verður alltaf háð mati í hverju tilviki hvort um stórkostlegt gáleysi eða ásetning hefur verið að ræða. Sem dæmi um atburði sem mundu falla undir ákvæðið er jarðskjálfti sem er bein afleiðing af niðurdælingu vatns við nýtingu jarðhita og jarðskjálfti sem verður þegar sprengt er fyrir mannvirkjum.

Í almennum athugasemdum kemur þetta fram um sama atriði:

Hamfarir geta orðið af mannavöldum og framkvæmdin hefur verið sú að Viðlagatrygging Íslands bætir ekki tjón af þeirra völdum úr viðlagatryggingu. Slík tjón geta til að mynda orðið vegna niðurdælingar vatns við nýtingu jarðhita eða vegna sprenginga við mannvirkjagerð sem valda tjóni á nærliggjandi húseignum. Til að taka af allan vafa og til að lögfesta núverandi framkvæmd er lagt til í frumvarpinu að tjón vegna atburða sem verða af mannavöldum og valdið er af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi séu ekki bætt úr sameiginlegum bótasjóði þeirra sem vátryggja eignir sínar gegn náttúruhamförum.

Í tilefni af til lögðum breytingum og efni athugasemda þeim til stuðnings vill HS Orka hf., í þágu upplýstrar umræðu um frumvarpið í meðförum Alþingis byggðri á vísindalegri þekkingu og reynslu, leggja áherslu á eftirfarandi atriði.

II.

Í fyrsta lagi um tilurð jarðskjálfta. Í stuttri umsögn er ekki rými til að fjalla djúpt um svo flókin fræði en þó er rétt að taka eftirfarandi fram. Það er vel þekkt að þegar sprengt er í grunni fyrir mannvirkjagerð þá getur það skemmt nærliggjandi mannvirki. Þar er um að ræða vel þekkta framkvæmd og þekktar afleiðingar, hvor tveggja auðmælanlegt ef vilji er til þess.

Öðru máli gegnir um raunverulega jarðskjálfta. Ekki er beint samhengi milli jarðvarmavinnslu og aukinnar jarðskjálftavirkni, hvort sem er af ásetningi eða gáleysi. Þó getur jarðvarmavinnsla og niðurdæling samhliða henni, haft áhrif á bergspennur jarðskorpunnar á viðkomandi svæði, sem mögulega leiðir af sér jarðskjálftavirkni. Þó þekkt sé að rætt sé um manngerða skjálfta (e. *induced seismicity*) þá eru þeir í sjálfu sér ekki manngerðir. Þetta eru raunverulegir jarðskjálftar þar sem jarðskorpan hreyfist raunverulega til, sem veldur bylgjuhreyfingu til allra átta.

Niðurdæling á jarðhitasvæðum er framkvæmd á stað sem getur mögulega haft áhrif á ríkjandi bergspennur í næsta nágrenni þar sem vökvinn fer út í jarðlögin. Þessi áhrif eru venjulega lítil en geta haft víðtækari áhrif ef nærliggjandi spennusvið er þegar nærri svokölluðu krítisku ástandi þ.e. svæðið er tilbúið til að valda skjálfta eða réttara tilbúið til að hreyfa til jarðlögin. Svona skjálfti getur orðið nærri niðurdælingarstað og jafnvel í nokkur hundruð metra fjarlægð frá staðnum. Ef skjálfti verður í nokkur hundruð metra fjarlægð frá niðurdælingu er örðugt, jafnvel útilokað, að sýna fram á hvort hann sé af völdum niðurdælingar eða bara náttúrulegur og *hefði í öllum tilfellum orðið, jafnvel þó á öðrum tíma*. Því þyrfti að sýna fram á að um frávik frá náttúrulegri skjálftavirkni væri að ræða.

III.

Í öðru lagi vill HS Orka hf. vekja athygli Alþingis á augljósum hugsanlegum áhrifum þess að færa váttryggingarvernd almennings vegna jarðskjálfta frá samfélagslega ákveðnum sjóði til einstaklinga. Eins og umsögn þessi ber með sér þá er nær útilokað að jarðskjálfti verði ótvírætt einvörðungu rakinn til niðurdælingar í jarðvarmavinnslu og slík niðurstaða yrði alltaf byggð á líkum. Einsýnt virðist að jarðvarmafyrirtæki muni ekki bæta tjón sem þau telja ekki mega rekja til starfsemi þeirra. Mál af þessu tagi er í eðli sínu flókin, svo ekki sé talað um ef ágreiningur er uppi um atvik og orsakir og fram þarf að fara sönnunarfærsla. Slík vinna er bæði mjög kostnaðarsöm og tekur langan tíma og færi fram á kostnað tjónþola sem bæri að sanna málatilbúnað sinn. Raunar verður ekki annað séð skv. frumvarpinu að telji Náttúruhamfaratryggingar Íslands að jarðskjálfta megi rekja til niðurdælingar geti þær einfaldlega hafnað bótakröfu tjónþola sem bíður þá það eitt að fara í einkamál gagnvart orkufyrirtæki.

Rétt er benda á þann möguleika í þessu sambandi að haga málum þannig að Náttúruhamfaratryggingar beri sjálfar sönnunarbyrði um orsakir jarðskjálfta gagnvart tjónþolum sem þær hyggjast ekki bæta tjón gagnvart. Með þessu móti væri staðan sú að teldu Náttúruhamfaratryggingar jarðskjálfta af mannavöldum bæri þeim engu að síður að bæta tjónþolum jarðskjálfta tjón. Náttúruhamfaratryggingar gætu þá, eftir atvikum, beint endurkröfum að þeim sem þær telja sig geta sýnt fram á að hafi orsakað skjálfta og þar með tjón. Stofnunin myndi þá gera það á eigin áhættu og færa má rök fyrir því að með nálgun tæki hún ábyrgð á eigin afstöðu um orsakir skjálfta en tryggingastaða almennings þegar náttúruhamfarir verða yrði mun betur tryggð.

IV.

HS Orka hf. hefur ekki tekið til skoðunar önnur atriði frumvarpsins en þær greinar sem hér hefur verið vísað til og veitir því ekki umsögn um þær.

Að endingu lýsir HS Orka hf. sig fúsa til að senda sérfræðinga á fundi Efnahags- og viðskiptanefndar verði þess óskað til að gera nánari grein fyrir þeim atriðum sem hér hafa verið rakin.

Virðingarfyllst,

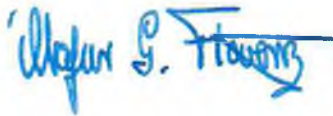
Kristín Vala Matthíasdóttir
Framkvæmdastjóri auðlinda

Finnur Beck hdl.
Lögfræðingur HS Orku hf.

Punktar vegna fundar með efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis um frumvarp til laga um breytingar á lögum um Viðlagatryggingar Íslands (Þingskjal 538 – 388mál, 2017-2018)

- **Öll jarðhitasvæði Íslands eru tengd brotavirkni í jarðskorpunni og þar verða náttúrulegir jarðskjálftar af og til, mest þó á brotabeltum eins og liggja um Suðurlandsundirlendið, Tjörnnes brotabeltið og gosbelti landsins. Á þessum stöðum er meira og minna stöðug jarðskjálftavirkni. Annars staðar er hún mun strjál.**
- **Öll háhitasvæði landsins eru að auki tengd virkum eldstöðvum.**
- **Það munu því alltaf verða jarðskjálftar á jarðhitasvæðum hvort sem þau er nýtt til vinnslu eða ekki, spurningin er bara hve oft, hvenær og hve stórir.**
- **Stærri jarðskjálftar ganga venjulega yfir í hrinum sem verða með mislöngu millibili, frá fáeinum árum upp í aldir eftir svæðum og því hversu hratt spenna af völdum jarðskorpuhreyfinga (landreks) byggist upp á hverjum stað.**
- **Vatnsprýstingur í sprungum bergsins getur ráðið því hvenær yfirvofandi jarðskjálfti verður. Ef vatnsprýstingur er hár brotnar bergið fyrr. Þannig má almennt búast við að dæling upp úr jarðhitakerfi lækki vatnsprýsting og tefji fyrir óumflýjanlegum skjálfta. Ef dælt er ofan í jörðina gæti það flýtt fyrir yfirvofandi stórum jarðskjálfta. Dæmi um þetta síðarnefnda eru jarðskjálftarnir við Hellisheiðarvirkjun 2011 og líklega Suðurlandsskjálftinn 17.júní árið 2000. Einnig má velta fyrir sér hvort dæling úr jarðhitasvæðum við Þorleifskot við Selfoss hafi seinkað stórum skjálfta á þeim slóðum, hann er föllu falli ókominn.**
- **Niðurdæling vatns í jarðhitakerfi getur þjónað þrennum tilgangi:**
 - **Að búa til rennislísiðir í berginu með því að brjóta það með háum vatnsprýstingi. Þetta er aldrei gert á Íslandi.**
 - **Að vega upp á móti prýstifalli vegna vinnslu vökva úr kerfinu, þ.e. að skila niður aftur þeim vökva sem upp er tekinn. Prýstingur sem beitt er við niðurdælinguna er langt frá því að geta brotið berg en getur auðveldað sprungum að hreyfast.**
 - **Að farga vatni af umhverfisástæðum.**
- **Niðurdæling vatns í jarðhitakerfi á Íslandi er stunduð víða á Íslandi, bæði á háhita- og lághitasvæðum.**
 - **Á þremur stöðum hefur ekki mælst nein jarðskjálftavirkni en mælinæmni er þar lítil þannig að hugsanlega eru þar örtilir skjálftar.**
 - **Á 8 stöðum mælist jarðskjálftavirkni í tengslum við niðurdælinguna, allt frá því að vera mjög lítil og upp í að vera mjög mikil.**
 - **Stærð jarðskjálfta á stöðum þar sem dælt er niður á Íslandi er yfirleitt minn en 2 stig en stærstu skjálftar sem mælst hafa við niðurdælingarsvæðin á Reykjanesskaga, Kröflu og Hengilssvæðinu eru milli 3 og 4. Á lághitasvæðinu á Laugalandi í Holtum varð skjálfti upp á 6,6 stig þann 17.júní árið 2000 sem olli miklu tjóni.**
- **Orkufyrirtæki eru oft skyldug til að dæla niður stærstum hluta þess sem upp er tekið. Þetta er bæði gert til að farga affallsvatninu og til að tryggja sjálfbæra vinnslu úr jarðhitakerfinu. Þessi skilyrði fylgja nýtingarleyfum sem Orkustofnun gefur út.**

- Það er fráleitt eins og gert er í umfjöllun um 4. grein frumvarpsins að telja jarðskjálfta sem kynnu að stafa af niðurdælingu vatns jafngilda ásetningi eða stórkostlegu gáleysi, ekki síst í ljósi þess að viðkomandi rekstraraðili er skyldugur til að dæla vatninu niður.
 - Í því samhengi má spyrja hvort t.d. Árborg ætti bæta tjóna sem yrði vegna jarðskjálfta sem ætti sér upptök við jarðhitasvæði á Selfossi og dælt væri ofan í? Myndi tryggingin ekki bæta það? En ef skjálfti yrði á Eskifirði eða Stykkishólmi sem ylli tjóni svo dæmi séu tekin? Eða hjá örlítlli einkahitaveitu?
- Ég legg til að fyrirhuguð breyting á 4.grein verði felld niður eða að lágmarki sett inn að Náttúruhamfaratryggingar Íslands gætu átt endurkröfurétt á aðila sem sannanlega hefðu orsakað tjónvaldandi náttúruhamfarir og fjarlægja jafnframt tilvísunina til niðurdælingar úr umfjölluninni um frumvarpið. Það verður alltaf mjög matskennt og umdeilanlegt hvort jarðskjálfti sem verður í jarðhitakerfi hafi orðið á tilteknum tíma vegna vinnslu, niðurdælingar eða af hreinum náttúrulegum orsökum.

Ólafur G. Flóvenz
Jarðeðlisfræðingur, forstjóri ÍSOR

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 26. apríl 2018

1804037SA GB
Málalýkill: 00.63

Efni: Umsögn um frv. um br. á l. um Viðlagatryggingu Íslands, 388. mál

Við vöktun starfsmanna sambandsins á stöðu þingmála komu í ljós alvarlegir annmarkar á samráðsferli við ofangreint þingmál. Þessi umsögn er send að loknum umsagnarfresti, að undangengum samskiptum við formann og ritara nefndarinnar, þar sem gerð var alvarleg athugasemd við að málið barst sambandinu ekki til umsagnar.

Um samráðsferli

Um er að ræða mál sem á sér nærri tíu ára forsögu og hefur Samband íslenskra sveitarfélaga á þeim tíma átt fulltrúa í þremur starfshópum sem fjallað hafa um fyrirkomulag náttúruhamfaratrygginga. Það skýtur því verulega skökku við að ekkert samráð var haft við sambandið við frágang þess frumvarps sem hér er til umsagnar. Eðlilegt samráðsferli í ljósi forsögu þess hefði verið að sambandið fengi kynningu á málinu áður en það hefði verið sett í almennt samráðsferli í samráðsgátt Stjórnarráðsins. Vakinn er athygli á því að kafli um samráð í skýringum með frumvarpinu er með hreinum endemum, en þar segir orðrétt:

„Frumvarpið er samið í fjármála- og efnahagsráðuneytinu í samráði við Viðlagatryggingu Íslands. Áform um lagasetningu voru send til kynningar hjá öllum ráðuneytum 25. Janúar 2018. Var sú kynning í samræmi við nýtt verklag innan Stjórnarráðsins við vinnslu lagafrumvarpa. Engar athugasemdir bárust frá ráðuneytum um áformin.“

Leggja verður þann skilning í framangreindar skýringar að ráðuneytið telji enga þörf vera á almennum, opnu samráðsferli í samráðsgáttinni þótt um sé að ræða mál sem varðar t.d. alla fasteignaeigendur á Íslandi. Gera verður þá kröfu til Alþingis að í nefndaráliti verði fjallað sérstaklega um þennan skort á samráði og tekin af tvímæli um að slík vinnubrögð séu ekki liðin enda fara þau ótvírætt í berhögg við verklag sem ríkisstjórnin hefur ákveðið að gildi við undirbúning þingmála.

Enn syrti þó í álinn við meðferð Alþingis en af einhverjum ástæðum var frumvarpið aðeins sent til 11 umsagnaraðila. Óútskýrt er hvers vegna þessir tilteknu umsagnaraðilar, s.s. stéttarfélag og endurskoðendur, urðu fyrir valinu. Ekki var send umsagnarbeiðni til fulltrúa sveitarfélaga og ekki heldur til samtaka fasteignaeigenda eða neytenda þótt tilefni hafi verið til þess þar sem málið varðar breytingar á bótareglum er varða tjón vegna náttúruhamfara. Rétt er að taka fram að sambandið gerir sitt besta til þess að vakta stöðu þingmála og er án efa í betri aðstöðu til þess en ýmis minni hagsmunasamtök. Sambandið kýs samt sem áður frekar að fá tilkynningu um að umsagnarferli sé hafið af hálfu þingnefndar og metur þá að sjálfsgöðu í hverju tilviki hvort tilefni sé til þess að veita umsögn. Mun æskilegra er að fá tilkynningar um öll

Þingmál sem send eru til umsagnar heldur en að handahóf ráði för í þeim efnum og á það ekki að vera íþyngjandi fyrir þingnefndir að senda rafræna tilkynningu á helstu umsagnaraðila.

Almennt um frumvarpið, hlutverk og heiti Viðlagatrygginga Íslands

Almennt virðist í gegnum tíðina hafa verið góð sátt um hlutverk Viðlagatrygginga Íslands þótt reynslan af framkvæmd laga nr. 55/1992 gefi tilefni til ákveðinna breytinga. Breytingar á reglugerð um stofnunina, sem sett var á sl. ári, voru ákveðinn liður í því að uppfæra lagaumgjörðina en sambandið er sammála því að tilefni er til þess að endurskoða lagaramma sem gildir um stofnunina.

Í því nefndastarfi sem nefnt var í upphafi þessarar umsagnar var töluvert rætt um fyrirkomulag náttúruhamfaratrygginga og einnig voru uppi hugmyndir um breytingar á rekstrarformi Viðlagatrygginga Íslands. Fulltrúar sambandsins í þeirri vinnu lýstu verulegum efasemdum um þær hugmyndir og svo fór að ekki var lagt fram frumvarp á Alþingi eftir umsagnarferli árið 2014.

Í frumvarpinu sem nú er til umsagnar eru ekki lagðar til grundvallarbreytingar á þessum atriðum heldur er einungis lagt til að heiti stofnunarinnar breytist og verði Náttúruhamfaratryggingar Íslands. Ekki er tilefni til þess að leggjast beinlínis gegn þessari nafnbreytingu en í umræðu um málið á vettvangi sambandsins á liðnum árum hefur þó komið fram það sjónarmið að núverandi heiti sé rótgróið og gjarnan tengt því mikilvæga hlutverki sem stofnunin gegndi í tengslum við eldgosið í Vestmannaeyjum 1973. Ljóst er þó að nafnbreytingin sem lögð er til í frumvarpinu hefur ákveðna kosti, svo sem að undirstrika og afmarka lögbundið hlutverk stofnunarinnar.

Hamfarir af mannavöldum, 4. gr.

Í 4. gr. er nýmæli sem þarfnast sérstakrar rýni af hálfu Alþingis. Þar segir:

Hamfarir skv. 1. mgr. sem rekja má til ásetnings eða stórkostlegs gáleysis eru ekki bótaskyldar náttúruhamfarir í skilningi laga þessara.

Í skýringum við 4. gr. segir:

„Í ákvæðinu er lagt til að skýrt verði afmarkað að atburðir sem verða af mannavöldum teljist ekki bótaskyldar hamfarir í skilningi laganna enda stafi þeir af atferli sem jafna megir til ásetnings eða stórkostlegs gáleysis. Það verður alltaf háð mati í hverju tilviki hvort um stórkostlegt gáleysi eða ásetning hefur verið að ræða. Sem dæmi um atburði sem mundu falla undir ákvæðið er jarðskjálfti sem er bein afleiðing af niðurdælingu vatns við nýtingu jarðhita og jarðskjálfti sem verður þegar sprengt er fyrir mannvirkjum.“

Við gerð þessarar umsagnar leitaði sambandið m.a. álits hjá bæjarstjóra Hveragerðisbæjar. Í svari bæjarstjóra var bent á að ákvæðið, eins og það er orðað, veiti ekki svör við því hvar sönnunarbyrði liggir í einstökum tilvikum. Töluverð umræða kom upp í Hveragerði fyrir nokkrum árum vegna tíðra jarðskjálfta sem taldir voru tengjast niðurdælinu í borholur á Hellisheiði. Orkuveita Reykjavíkur hafnaði því að skjálftarnir væru af mannavöldum vegna niðurdælingar í borholur á Hellisheiði. Ljóst er að jarðvísindamenn hefur greint á um áhrif niðurdælingar og hefur því m.a. verið haldið fram að áhrif niðurdælingar geti í mesta lagi orðið þau að flýta náttúrulegu skjálftum sem mögulega hefðu einhvern tíma riðið og að

niðurdæling geti jafnvel mildað áhrif slíkra jarðhræringa. Ekki virðist liggja fyrir skýr vísindaleg niðurstaða um þetta álitaefni.

Sambandið telur nauðsynlegt, áður en þessi lagabreyting verður samþykkt, að þingnefndin kalli eftir áliti frá sérfræðingum á sviði jarðvísinda. Ekki getur talist skynsamlegt að lögfesta svo afdráttarlausu lagareglu á sviði váttryggingaréttar, þar sem í skýringum er beinlínis vísað til tilvika á borð við niðurdælingu vatns, nema skýr vísindaleg rök liggi að baki fyrirhugaðri lagareglu. Skýringar með ákvæðinu hefðu jafnframt þurft að vera ítarlegri.

Ágreiningur um sönnun í tilvikum á borð við jarðskjálfta sem hugsanlega má rekja til niðurdælingar mun á endanum bitna á hinum váttryggðu, þar sem þeir geta lent í þeirri stöðu að Ví hafni bótaskyldu með vísun til 4. gr. og þurfa þá að sækja rétt sinn á hendur þeim aðila sem Ví telur bera ábyrgð á tjónsatburði. Verður að draga í efa að hagsmunir almennings séu best tryggðir með þessu móti. Að lágmarki er því tilefni til þess að undirstrika í nefndaráliti efnahags- og viðskiptanefndar að sönnunarbyrði um að tjón sé ekki af völdum náttúruhamfara liggi ávallt hjá Ví. Mögulega væri nærtækara að þessi regla yrði orðuð á allt annan veg, þ.e.a.s. að kveðið verði á um að Ví geti endurkafið þann sem er talinn bera ábyrgð á tjónsatburði.

Eigin áhætta tjónþola, 9. gr.

Í aðdraganda frumvarpsins var mikið rætt um eigin áhættu tjónþola í starfshópum sem unnu að endurskoðun laganna. Sambandið styður þær breytingar sem lagðar eru til í 9. gr. Í þeim er ákveðið jafnvægi að því leyti að tjónþolar verði að bera sjálfir það sem í flestum tilvikum má kalla smávægileg tjón en á móti lækkar hlutfall eigin áhættu vegna stærri tjóna úr 5% í 2%.

Ráðstöfun tjónabóta, 13. gr.

Í 13. gr. eru lögð til ný grein, sem fjallar um greiðslu váttryggingabóta. Að áliti sambandsins þjónar það ágætlega hagsmunum sveitarfélaga að kveða á um skyldu tjónþola til þess að gera við húseign sem hefur orðið fyrir tjóni vegna náttúruhamfara eða eftir atvikum endurbyggja hana. Slík skylda er ekki fyrir hendi samkvæmt gildandi lögum.

Verði ákvæðið að lögum hefur stofnunin þrjár leiðir til að ráðstafa váttryggingarbótum. Í fyrsta lagi getur stofnunin greitt tjónþola váttryggingarbætur og hann ráðstafar þeim til viðgerða eða endurbóta á húseigninni. Í öðru lagi getur stofnunin greitt bætur eftir framvindu viðgerða ef fjárhæð bótanna er umfram 15% af váttryggingarfjárhæð eða tjónið hefur áhrif á öryggi húseignarinnar eða hollustuhætti. Í þriðja lagi getur stofnunin í undantekningartilvikum sjálf hlutast til um viðgerðir í samráði við tjónþola.

Þá er í ákvæðinu lagt til að Náttúruhamfaratryggingu Íslands verði heimilt að veita undanþágu frá viðgerðar- og byggingarskyldu að uppfylltu því skilyrði að 15% dragist frá bótafjárhæðinni. Þetta ætti aðallega við þegar altjón verður á húseign af völdum náttúruhamfara og ákveðið er að endurbyggja hana ekki. Sambærilegt ákvæði er í lögum um brunatryggingar.

Loks er í 3. mgr. 13. gr. gert ráð fyrir því að sveitarfélag geti leyst eign til sín að uppfylltum skilyrðum, í þeim tilgangi að forðast hættu á endurteknum váttryggingaratburðum. Í skýringum kemur fram að þessi heimild myndi einkum eiga við

um húseignir á snjóflóðahættusvæðum og tekur sambandið undir að eðlilegt sé að lögfesta slíka heimild. Við beitingu heimildarinnar myndi að líkindum einnig reyna á aðkomu Ofanflóðasjóðs.

Aðrar ábendingar

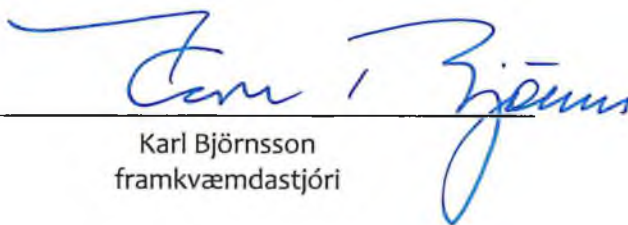
Sambandið áréttar að það er mjög bagalegt að hafa ekki átt þess kost miklu fyrr í ferlinu að eiga umræðu við fjármálaráðuneytið um heildarendurskoðun laga um Viðlagatryggingu Íslands. Í umsögnum sambandsins á fyrri stigum endurskoðunarvinnu og í vinnu starfshópa voru fjölmörg atriði rædd sem vert er að hljóti frekari umfjöllun. Þar má einkum nefna eftirfarandi þætti:

Gildissvið vátrygginga: Ýmis mannvirki og munir eru ekki vátryggðir. Má þar m.a. nefna rotþrær, flotbryggjur og sjóvarnargarða.

Fleiri atriði voru nefnd í nefndarstarfi sem liggur til grundvallar frumvarpinu og er að áliti sambandsins tilefni til þess að ráðist verði í frekari endurskoðun laganna innan ekki of langs tíma. Að áliti sambandsins er þó aðkallandi að þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu, sbr. einkum 9. og 13. gr., verði að lögum á yfirstandandi þingi. Samband íslenskra sveitarfélaga styður því að frumvarpið verði að lögum en kallar eftir því að þingnefndin taki afstöðu til þeirra ábendingar sem settar eru fram í þessari umsögn.

Virðingarfyllst

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

Reykjavík, 30. apríl 2018

Alþingi
Nefndasvið – Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
10 Reykjavík

**Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu, 388. mál,
þingskjal 538 (heiti stofnunar, einföldun á stjórnsýslu o.fl.)**

Ofan greint mál hefur ekki borist Samorku til umsagnar en kom til umræðu á samráðs fundi okkar með Sambandi Íslenskra sveitarfélaga og Samtökum atvinnulífsins. Af því tilefni vöktum við athygli á málinu gagnvart aðildarfyrirtækjum Samorku enda atriði í frumvarpinu sem geta haft veruleg áhrif á réttarstöðu almennings og samskipti hans við orku- og veitufyrirtækin. Með þetta í huga er neðangreindum athugasemdum beint til Alþingis.

Hvað samráð eða öllu heldur skort á því varðar þá viljum við taka undir ábendingar Sambands Íslenskra sveitarfélaga þar að lútandi.

Athugasemd okkar lýtur að 4. gr. frumvarpsins sem ætlað er að breyta 4. gr. núgildandi laga um Viðlagatryggingu Íslands en samkvæmt því er ætlunin að bæta nýrri málsgrein við greinina svohljóðandi.

„Hamfarir skv. 1. mgr. sem rekja má til ásetnings eða stórkostlegs gáleysis eru ekki bótaskyldar náttúruhamfarir í skilningi laga þessara. „

Ljós er af greinargerð með frumvarpinu að umrædd tillaga að breytingu á sér ákveðið tilefni sem þar er nánar fjallað um. Þar er hins vegar ekki fjallað um margskonar önnur tilvik sem gætu eins fallið undir umrædda nálgun. Má þar nefna að gæti skíðamaður á ferð um fjallshlíð mögulega upphafið ábyrgð Viðlagatryggingar Íslands (Náttúruhamfaratryggingar Íslands) á snjóflóði sem félli á byggð með ófyrirséðum afleiðingum?

Ljóst má vera að mjög óskynsamlegt er af hálfu löggjafans að stíga þetta skerf þegar horft er til almanna hagsmuna og réttarverndar almennings. Er enda ljóst að ætli Viðlagatrygging Íslands að fara bera þetta ákvæði fyrir sig og hafna bótaskyldu á atvikum sem almennt falla skilyrðislaust

undir váttryggingarverndina eru viðkomandi *tjónþolar skyldir eftir í algjörrri óvissu um stöðu sína og réttarvernd*. Fyrir liggur að öll sönnunarfærsla í málum sem þessum verður mjög erfið og flókin auk þess sem hún er mjög kostnaðarsöm. Þá liggur fyrir að tjónþolar myndu í engu njóta þeirrar þjónustu sem tjónþolar náttúruhamfara annars fá hjá Viðlagatryggingu í dag varðandi mat á tjóni o.s.frv.

Með framanritað í huga og með tilvísun í umsagnir aðildarfyrirtækja okkar og sambands sveitarfélaga leggjum við því til umræddu ákvæði verði ekki bætt inn í 4. gr. laganna um Viðlagatryggingu Íslands (Náttúruhamfaratryggingu Íslands).

Er mun eðilegra að byggt verði á almennum réttarreglum skaðabótaréttarins hér að lútandi. Telji Viðlagatrygging Íslands þannig að atburður sem sannarlega er náttúruhamfarir samkvæmt skilgreiningu laganna hafi verið komið af stað af mannavöldum af ásetningi eða stórkostlegu gálseysi þá byggi hún endurkröfu á slíkri forsendu.

Að öðru leyti vísar SAMORKA til umsagna einstakra aðildarfyrirtækja.

Virðingarfyllst,

Páll Erland,
framkvæmdastjóri

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um Viðlagatryggingu Íslands

Afstaða VTÍ til breytingar á 4. grein laga nr. 55/1992

Verkefni: Lög um VTÍ

Dagsetning: 3. maí 2018

Dreifing: Efnahags- og viðskiptanefnd

Höfundur: JOB, HRÁ, HF

Tilfni minnisblaðs

Þann 2. maí 2018 óskaði lögfræðingur nefndasviðs Alþingis eftir áliti Viðlagatryggingar Íslands (VTÍ) á innsendum athugasemdum frá fulltrúum orkufyrirtækja og Sambandi ísl. sveitarfélaga vegna breytinga á 4. gr. laga nr. 55/1992.

Almennt um breytingu á 4. grein

VTÍ telur mikilvægt að ákvæði um bótaskyldu stofnunarinnar vegna tjónsatburða séu eins skýr og unnt sé. Slíkt er mikilvægt fyrir stofnunina en ekki síður fyrir eigendur sem váttryggja eignir sínar hjá stofnuninni gegn náttúruhamförum. Í núverandi lögum er kveðið á um að VTÍ skuli váttryggja gegn beinu tjóni af völdum eftirtalinna náttúruhamfara: eldgosa, jarðskjálfta, skriðufalla, snjóflóða og vatnsflóða. Tilgangur með rekstri Viðlagatryggingar er, og hefur frá upphafi verið, að váttryggja gegn því sem er utan mannlegs máttar að hafa stjórn á. Túlkun á bótaskyldu fram til þessa hefur verið í samræmi við það.

VTÍ telur almennt mjög mikilvægt að sem minnst óvissa sé um bótaskyldu og taldi að breytingar sem lagðar voru til á 4. gr. væru til þess fallnar að draga úr óvissu um bótaskyldu. Það er ekki skilningur VTÍ að verið sé að færa bótaskyldu sem nú er hjá VTÍ yfir á aðra aðila eða að auka líkur á að einstaklingar sitji eftir með óbætt tjón.

Það sem VTÍ telur mikilvægast að fram komi, í þeim tilgangi að skýra bótaábyrgð er að **atburðir sem rekja má til verkframkvæmda eða atvinnustarfsemi og valda tjóni á eignum, eru ekki bótaskyldar náttúruhamfarir í skilningi laga þessara, þó jafna megi afleiðingum þeirra við náttúruhamfarir skv. 4. gr. laga nr. 55/1992.** Þegar um er að ræða atburði sem rekja má til framkvæmda eða atvinnustarfsemi, má telja eðlilegt að þeir aðilar váttryggi áhættu sína með ábyrgðartryggingum, vegna tjóna sem aðgerðir þeirra kunna að valda.

Niðurstaða

VTÍ telur að þrátt fyrir mikilvægi þess að fá fram skýrari ákvæði um hvað telst til náttúruhamfara en áður, sé að líkindum heppilegra að sleppa þeirri viðbót sem lögð er til á 4. gr. laga nr. 55/1992, í stað þess að lögfesta breytinguna án þess að almenn samstaða ríki um hana.

Fh. Viðlagatryggingar Íslands,

Hulda Ragnheiður Árnadóttir
framkvæmdastjóri

Afstaða Viðlagatryggingar til minnisblaðs FME dags. 20. apríl 2018

Verkefni: Frumvarp til breytinga á lögum nr. 55/1992	Dags. 24. apríl 2018
Dreifing: Efnahags- og viðskiptanefnd	Höf: Jón Örvar Bjarnason og Hulda Ragnheiður Árnadóttir

VTÍ hefur yfirfarið minnisblað FME dags. 20. apríl 2018. Rétt er að benda á að skammur tími vannst til að vinna álitnið og því voru ekki gerðir sérstakir útreikningar eða greiningar við gerð álitsins.

Áhættustýring

VTÍ hefur undanfarin ár innleitt áhættustýringu þar sem megin áhersla er lögð á virka stýringu á áhættu sem snýr að gjaldþoli, þ.e. stýringu eignasafns og endurtryggingaverndar á hverjum tíma.

VTÍ tekur því undir tillögu Fjármálaeftirlitisins sem leggur til að ákvæði verði bætt við frumvarpið þar sem sú skylda verði lögð á stofnunina að hafa til staðar skilvirkt kerfi áhættustýringar, enda er það nú þegar grundvallaratriði í starfsemi stofnunarinnar og í fullu samræmi við eðli hennar.

Endurtryggingavernd

VTÍ hefur um árábil unnið áhættumat vegna tjóna af völdum náttúruhamfara. Stofnunin hefur yfir að ráða eigin líkindafræðilegu reiknilíkani fyrir tjón af völdum jarðskjálfta sem talin er stærsta áhættan. Einnig hefur fjöldi sviðsmynda verði greindur til að leggja mat á aðrar áhættur, s.s. vegna eldgosa. VTÍ telur rétt að benda á að áhættumat vegna náttúruhamfara er umfangsmikið, flókið og innifelur óhjákvæmilega í sér mikla óvissu. Áhættumatið, ásamt stöðu sjóðsins, er grunnforsenda fyrir ákvörðun um endurtryggingavernd á hverjum tíma. VTÍ hefur þegar sett sér ýmsar viðmiðunarkröfur í áhættustefnu sinni sem snúa að endurtryggingavernd, t.d. hvað varðar lánshæfi endurtryggjenda og hámarks hlutdeild einstakra endurtryggjenda í endurtryggingarsamningi.

VTÍ tekur undir tillögu Fjármálaeftirlitsins um að ráðherra verði heimilt að setja í reglugerð nánari kröfur til endurtryggingaverndar Náttúruhamfaratryggingar Íslands. VTÍ vill þó benda á að nauðsynlegt er að slíkar kröfur byggji á faglegu og raunhæfu áhættumati og séu sannanlega til þess fallnar að tryggja gæði endurtryggingaverndar en valdi ekki óþarfa kostnaði. Aðstæður á endurtryggingamarkaði eru breytilegar frá ári til árs og kröfur til endurtryggingaverndar þurfa að taka tillit til þess.

Kröfur um gjaldþol

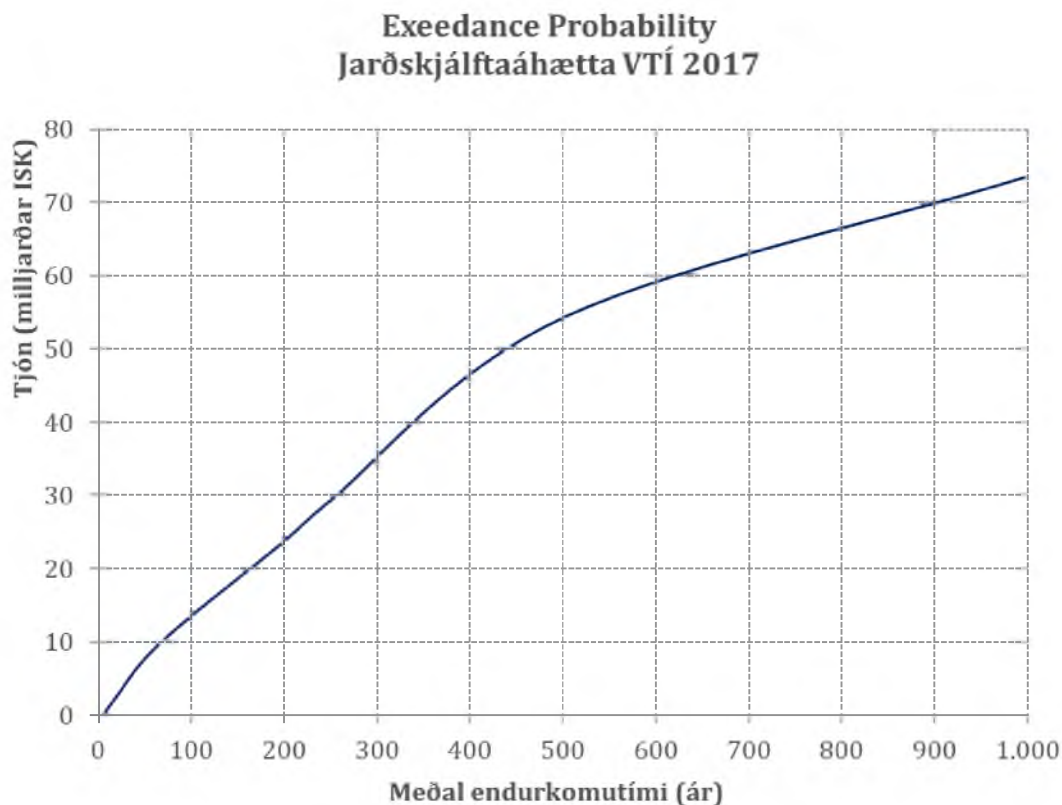
Í 18. grein núverandi laga segir að heildargreiðsluskylda stofnunarinnar í einum tjónsatburði sé 10% (1%) af samanlögðum váttryggingarfjárhæðum. Miðað við samanlagðar váttryggingarfjárhæðir nú, er heildargreiðsluskylda í einum tjónsatburði því um 114 milljarðar króna. VTÍ hefur hingað til ekki litið á þetta ákvæði sem gjaldþolskröfu í sjáflu sér heldur frekar aðferð til að verja stofnunina gjaldþroti ef til risaatburða kæmi. Í 18. greininni kemur einnig fram að ef tjón í einum tjónsatburði er hærra en heildargreiðsluskylda VTÍ, skal hlutur allra vátbyggðra, sem verða fyrir tjóni, skerðast í sama hlutfalli.

Eigið fé stofnunarinnar er nú um 35 milljarðar og hámarks endurtryggingavernd í einum tjónsatburði er 45 milljarðar. Heildar greiðslugeta VTÍ í einum tjónsatburði er því samanlagt um 80 milljarðar. Samkvæmt 20 gr. núverandi laga er stjórn stofnunarinnar heimilt, með samþykki ráðherra, að taka lán til þess að geta fullnægt skuldbindingum hennar. Ríkissjóður ber sjálfskuldarábyrgð á slíkum lánum. VTÍ þyrfi því miðað við núverandi greiðslugetu að taka um 34 milljarða lán til að uppfylla 114 milljarða greiðsluskyldu sína einum tjónsatburði.

Í þriðju málsgrein í minnisblað FME segir:

„Telja verður að mikilvægt sé að í regluverki um stofnunina séu gerðar heildstæðar kröfur sem miða að því að tryggja að Viðlagatrygging Íslands hafi yfir að ráða nægu fé til að mæta tjónum af völdum náttúruhamfara og fyrirbyggja að það komi til þess að fjármagna þurfi greiðslu bóta með lántöku, sbr. 2. mgr. 20. gr. laga nr. 55/1992.“

Í þessu sambandi vill VTÍ benda á mikilvægi þess að tekið verði tillit til þess að það kunni að eiga sér stað atburðir sem afar ólíklegt er að verði (þ.e. hafa mjög lágan líkindafræðilegan endurkomutíma), og varla raunhæft að byggja gjaldpolskröfur til stofnunarinnar á þeim. Því þarf að gæta þess að settar séu fram kröfur sem ætlað er að tryggja greiðslugetu stofnunarinnar til lengri tíma, fyrir atburðum með tiltekna líkur, t.d. 1/200 á ári, líkt og miðað er við í Solvency II. Hér að neðan má sjá áætlað heildartjón sem byggir á eigin áhættumati mv. tiltekinn endurkomutíma vegna jarðskjálftaáhrættu.

Það er tillaga VTÍ að ef settar verða sérstakar gjaldpolsreglur, verði litið til þess að heildargreiðsluskylda stofnunarinnar verði ekki hærri en gjaldpól stofnunarinnar á hverjum tíma nema að stofnunin hafi áfram heimild til lántöku með ríkisábyrgð. Á þessum grundvelli þarf að endurskoða 18. grein laganna með hliðsjón af öðrum þeim breytingum sem gerðar verða.

Samspil iðgjalda og áhættu

Árleg iðgjöld eru ákvörðuð í 11. grein núverandi laga. Útreikningar sem byggja á fyrirbyggjandi þekkingu VTÍ benda til þess að iðgjaldahlutfall sem þar kemur fram sé hæfilegt til að standa straum af greiðslu tjónabóta til langs tíma lítið. Hins vegar geta bótagreiðslur verið mjög sveiflukenndar milli ára. Þannig gætu liðið mörg ár eða jafnvel áratugir þar sem gera má ráð fyrir að iðgjöld safnist að mestu í sjóð VTÍ án þess að stórir tjónsatburðir verði. Að sama skapi þarf að gera ráð fyrir að stórir tjónsatburðir geti orðið með stuttu millibili þannig að verulega gangi á eigið fé VTÍ. Ef sérstakar kröfur verða settar um gjaldpól er mikilvægt að litið sé til þess að jafnvægi haldist milli iðgjaldatekna og kostnaðar, bæði vegna

útborgunar tjónabóta og vegna kostnaðar við endurtryggingavernd sem nauðsynleg er til að tryggja gjaldþol stofnunarinnar.

Niðurstaða

Það er mat VTÍ að ábendingar FME séu réttmætar og að tækifæri sé til þess að tryggja rekstraröryggi Náttúruhamfaratryggingar Íslands til lengri tíma. VTÍ vonast til þess að reynsla og þekking starfsmanna innan VTÍ verði nýtt við frekari útfærslu á framkomnum hugmyndum.

Ábending er um óverulega breytingu á textatillögu Fjármálaeftirlitsins sem snýr að því að Náttúruhamfaratrygging sé í eintölu í lögunum en ekki fleirtölu og að tillagan að breytingu á frumvarpinu verði eftirfarandi:

„Náttúruhamfaratryggingar Íslands ~~skulu~~ skal hafa skilvirkt kerfi áhættustýringar og tryggja að nægir fjármunir séu til staðar til að standa straum af mögulegum bótakröfum. Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um kröfur til áhættustýringar, fjárhagsgrundvöll og gjaldþol Náttúruhamfaratryggingar Íslands.“

Engar athugasemdir eru gerðar við tillögu FME um að ráðherra verði heimilt að setja í reglugerð nánari kröfur til endurtryggingarverndar Náttúruhamfaratrygginga Íslands.

Hulda Ragnheiður Árnadóttir
Framkvæmdastjóri Viðlagatryggingar Íslands.

Mat á áhrifum á breytingu á eigin áhættu VTÍ

Verkefni:	Áhættumat	Dagsetning:	12. apríl 2018
Dreifing:	Stjórn VTÍ, Efnahags- og viðskiptanefnd, endurskoðunarnefnd VTÍ.	Höfundur:	Jón Örvar Bjarnason sérfræðingur í tjóna- og áhættumati hjá VTÍ

Forsendur

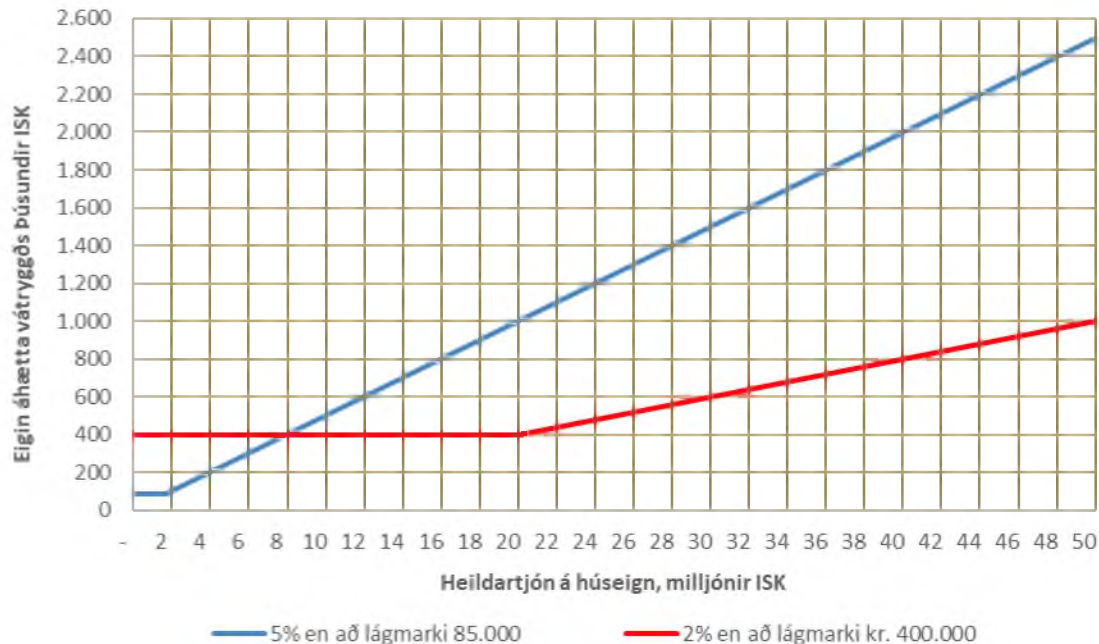
Í frumvarpi til breytinga á lögum nr. 55/1992 um VTÍ er gert ráð fyrir breytingu á eigin áhættu váttryggðs. Lagt er til að eigin áhætta af hverju tjóni lækki úr 5% í 2%. Auk þess er lagt til að lágmarksfjárhæðir eigin áhættu hækki með eftirfarandi hætti:

1. Eigin áhætta vegna lausafjár, sem váttryggt er skv. 1. mgr. 5. gr. er nú 20.000 kr., verði 200.000 kr.
2. Eigin áhætta vegna húseigna, sem váttryggðar eru skv. 1. mgr. 5. gr. er nú 85.000 kr., verði 400.000 kr.
3. Eigin áhætta vegna mannvirkja, sem váttryggð eru skv. 2. mgr. 5. gr. er nú 850.000 kr., verði 1.000.000 kr.

Í þessu minnisblaði er fjallað um greiningu á áhrifum umræddra breytinga með hliðsjón af bótagreiðslum til tjónþola. Sérstakir útreikningar voru gerðir á bótagreiðslum vegna jarðskjálftans í maí 2008 til að meta áhrif breytinganna. Ekki er fjallað sérstaklega um eigin áhættu vegna mannvirkja sem váttryggð eru skv. 2. mgr. 5. gr. laganna, enda má segja að áhrif þeirra breytinga liggi nokkuð ljós fyrir, þ.e.a.s. að eigin áhætta mun í langflestum tilvikum verða óbreytt eða lækka þar sem eigin áhætta bóta eru yfirleitt umfram lágmarkið. Í minnisblaðinu er einnig lítillega fjallað um áhrif af breytingunni á matskostnað vegna tjónmála.

Almennt um áhrif eigin áhættu á bótagreiðslur vegna húseigna

Þar sem lagt er til að lágmarks eigin áhætta hækki, en hlutfall eigin áhættu lækki, mun breytingin hafa þau áhrif að bótagreiðslur til tjónpóla minnka þegar um er að ræða minni tjón, en hækka þegar um er að ræða umfangsmeiri tjón. Myndir 1 og 2 hér að neðan sýna muninn á núverandi áhrifum eigin áhættu á bótagreiðslur samanborið við fyrirhugaðar breytingar.

Mynd 1 Eigin áhætta vegna tjóns á húseign miðað við tjón allt að kr. 50 milljónir.

Eigin áhætta fyrir breytingu

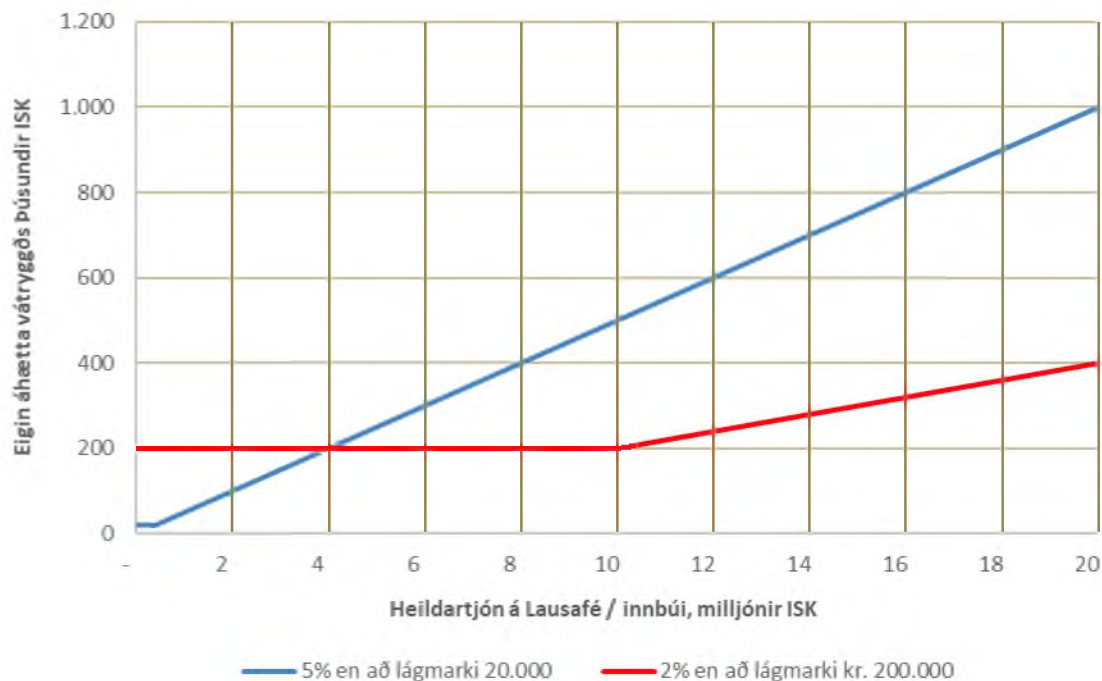
Miðað við núverandi fyrirkomulag dregst lágmarks eigin áhætta (kr. 85.000) af öllum tjónum á húseignum sem eru lægri en 1,7 milljónir, en eftir það dregst 5% eigin áhætta frá (blái ferillinn). Eigin áhætta vegna 10 milljóna króna heildartjóns er því kr. 500.000 og vegna 50 milljóna króna tjóns er eigin áhætta kr. 2.500.000.

Eigin áhætta eftir breytingu

Miðað við frumvarpið dregst lágmarks eigin áhætta (kr. 400.000) af öllum tjónum sem eru lægri en 20 milljónir, en eftir það dregst 2% eigin áhætta frá (rauði ferillinn). Eigin áhætta vegna 10 milljóna króna heildartjóns er því kr. 400.000 og vegna 50 milljóna króna tjóns er eigin áhætta kr. 1.000.000.

Ferlarnir skerast þar sem heildartjón er átta milljónir og hefur breytingin því engin áhrif í þeim punkti. Skv. frumvarpinu mun bótafjárhæð því lækka vegna tjóna sem eru lægri en átta milljónir, en hækka vegna tjóna sem eru hærri en átta milljónir. Sem dæmi má nefna altjón á húseign með 50 milljóna króna váttryggingarfjárhæð. Tjónpóli fengi greiddar 49 milljónir í tjónabætur í stað 47,5 milljóna áður. Ljóst er að tjónamálum minniháttar tjóna mun fækka, enda ekki um að ræða greiðslu tjónabóta vegna tjóna sem eru lægri en kr. 400.000.

Almennt um áhrif eigin áhættu á bótagreiðslur vegna innbús og lausafjár

Mynd 2 Eigin áhætta vegna tjóns á lausafé/innbúi allt að kr. 20 milljónir

Eigin áhætta fyrir breytingu

Miðað við núverandi fyrirkomulag dregst lágmarks eigin áhætta (kr. 20.000) af öllum tjónum sem eru lægri en kr. 400.000, en eftir það dregst 5% eigin áhætta frá (blái ferillinn). Eigin áhætta vegna 10 milljóna króna heildartjóns er því kr. 500.000 og vegna 20 milljóna króna tjóns er eigin áhætta kr. 1.000.000.

Eigin áhætta eftir breytingu

Miðað við frumvarpið dregst lágmarks eigin áhætta (kr. 200.000) af öllum tjónum sem eru lægri en 10 milljónir, en eftir það dregst 2% eigin áhætta frá (rauði ferillinn). Eigin áhætta vegna 10 milljóna króna heildartjóns er því kr. 200.000 og vegna 20 milljóna króna tjóns er eigin áhætta kr. 400.000.

Ferlarnir skerast þar sem heildartjón er fjórar milljónir og hefur breytingin því engin áhrif í þeim punkti. Þetta hefur í för með sér að bótafjárhæð samkvæmt frumvarpinu mun lækka vegna tjóna sem eru lægri en fjórar milljónir, en hækka vegna tjóna sem er hærri en fjórar milljónir. Ljóst er að tjónamálum minniháttar tjóna mun fækka enda ekki um að ræða greiðslu tjónabóta vegna tjóna sem eru lægri en kr. 200.000.

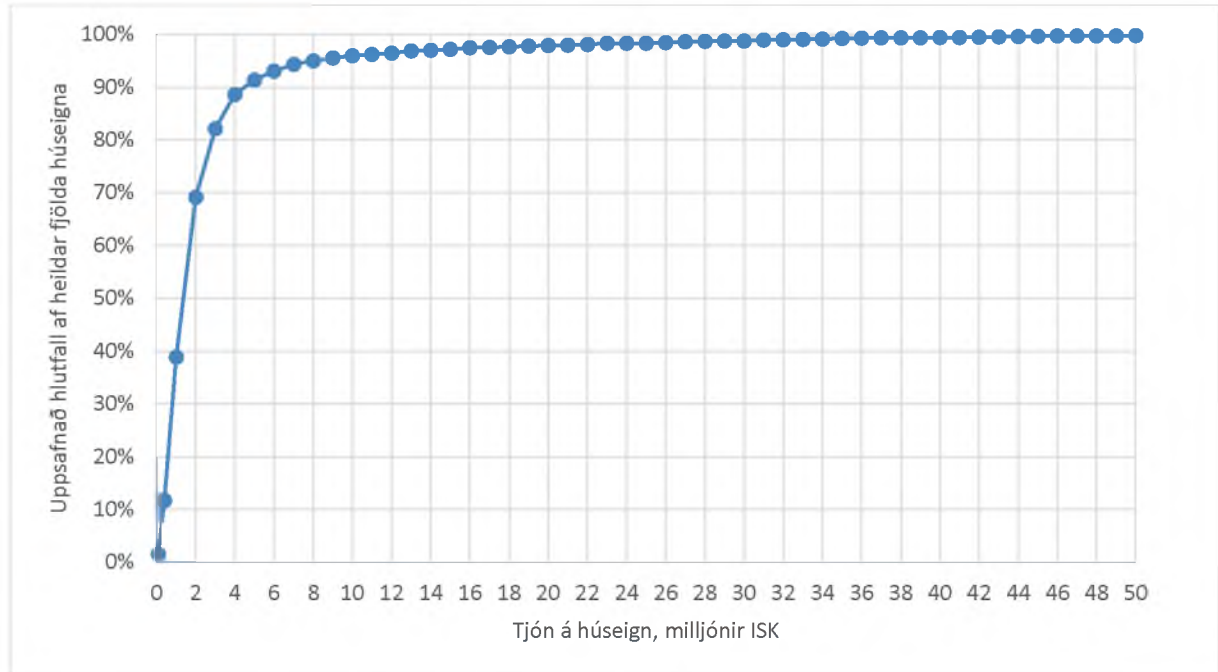
Heildar áhrif eigin áhættu í stærri tjónsatburðum

Reynsla VTÍ sýnir að tjón á bæði húseignum og lausafé/innbúum getur verið mjög mismunandi eftir eðli atburða. Tjón getur einnig verið mjög mismikið innan áhrifasvæðis einstakra atburða. Taflan hér að neðan sýnir mat á heildaráhrifum af fyrirhuguðum lagabreytingum á eigin áhættu og þannig bótagreiðslum til tjónþola. Matið byggir bæði tjónasögu VTÍ sem og mati á tjóni út frá sviðsmyndum sem greindar voru í tengslum við gerð viðbragðsáætlunar VTÍ.

Atburður	Lýsing	Áhrif
Raunverulegur atburður: Eldgosið í Vestmannaeyjum 1973 (þá Viðlagasjóður).	Mikið um altjón og skemmdir að jafnaði mjög miklar.	Tjónþolar fengu almennt hærri greiðslur frá VTÍ og heildartjón VTÍ yrði því hærri.
Raunverulegur atburður: Jarðskjálftinn á Kópaskeri 1976.	Nokkuð um minni tjón, en einnig talsvert um miklar skemmdir.	Tjónþolar fengu líklega svipaðar tjónabætur greiddar að jafnaði, sumir fengu hærri bætur en aðrir lægri, meðaltal yrði svipað.
Raunverulegur atburður: Snjóflóðin á Súðavík og Flateyri 1995.	Gríðarlegar skemmdir mikið um altjón.	Tjónþolar fengu almennt hærri greiðslur frá VTÍ og heildartjón VTÍ yrði því hærri.
Raunverulegur atburður: Eldgos í Eyjafjallajökli og Grímsvötnum 2010 og 2011.	Að jafnaði mjög litlar skemmdir.	Tjónþolar fengu almennt lægri greiðslur frá VTÍ og tjónastöðum myndi fækka þar sem mörg tjón voru lægri en fyrirhuguð lágmarks eigin áhætta (kr. 400.000).
Sviðsmynd: Stór jarðskjálfti (6,5) í um 20-25km fjarlægð frá Reykjavík.	Gríðarlegur fjöldi af minniháttar tjónum og nokkuð um stærri tjón nær upptökum.	Tjónþolar fengu almennt lægri greiðslur frá VTÍ og tjónamatsstöðum myndi fækka mikið þar sem mörg tjón yrðu lægri en lágmarks eigin áhætta (kr. 400.000). Breytingin hefði mikil áhrif til lækkunar á matskostnað.
Sviðsmynd: Jökulhlaup til vesturs vegna eldgoss í Kötlu.	Gríðarlegar skemmdir mikið um altjón.	Tjónþolar fengu almennt hærri greiðslur frá VTÍ og heildartjón VTÍ yrði því hærri.

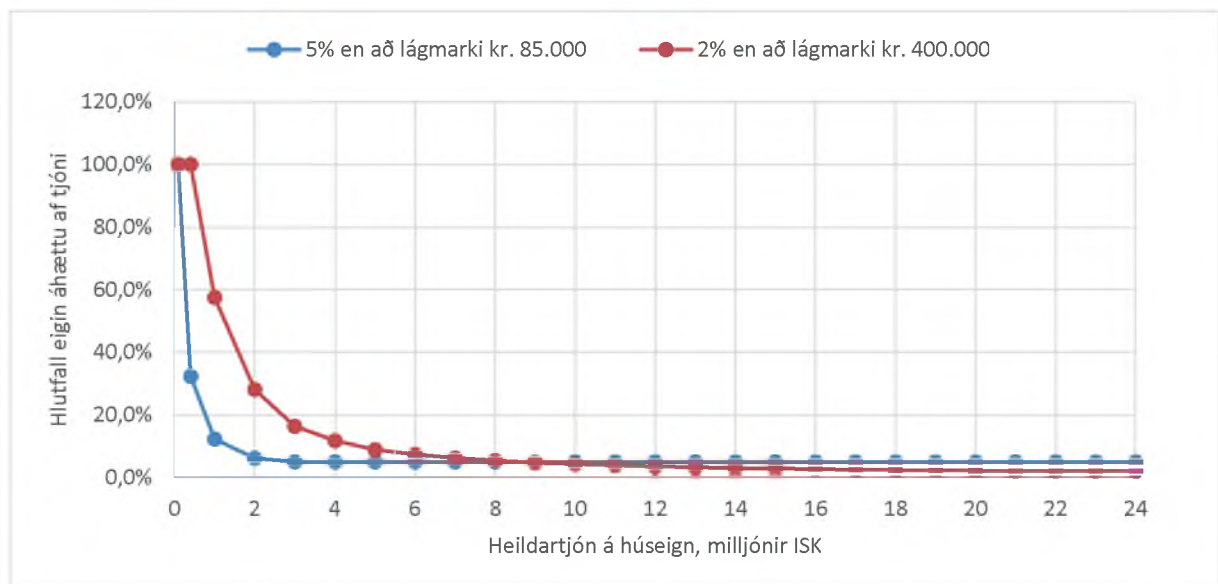
Greining á jarðskjálftanum í maí 2008.

Jarðskjálftinn í maí 2008 er stærsti váttryggingaratburður í sögu VTÍ. Heildartjón er að núvirði rúmlega 16 milljarðar. Tjónsstaðir vegna tjóns á húseignum voru rúmlega fjögur þúsund. Núvirt meðaltjón vegna húseigna er um 2,7 milljónir. Núvirt meðal greiðsla til tjónþola er um 2,5 milljónir miðað við núverandi eigin áhættu, en yrði um 2,3 milljónir samkvæmt frumvarpinu. 90% tjóna á húseignum voru um eða undir fjórum milljónum króna.

Mynd 3 Hutfallslegur fjöldi tjónsstaða út frá heildartjóni

Á mynd 3 má sjá að 40% af öllum tjónum eftir jarðskjálftann 2008 voru um eða undir einni milljón króna og 70% tjóna um eða undir tveimur milljónum króna.

Mynd 4 Hlutfall eigin áhættu af heildartjóni á húseignum

Á mynd 4 sjást mismunandi áhrif eigin áhættu vegna núvirts heildartjóns á húseignum í jarðskjálftanum í maí 2008. Hlutfall eigin áhættu er talsvert hærra vegna minni tjóna. Sem dæmi hefði hlutfall eigin áhættu af tjónum sem voru um 2 milljónir verið um 6% af tjóninu miðað við núverandi eigin áhættu, en um 28% miðað við frumvarpið. Hlutfall eigin áhættu er það sama þegar tjón er 8 milljónir, en þar fyrir ofan er eigin áhætta lægri miðað við tillögur frumvarpsins. Mun hærra hlutfall tjónabóta í atburðinum var undir átta milljónum (mynd 3) og því yrði meðal eigin áhætta vegna húseigna í atburðinum um 14,5% af heildar tjóni í stað um 6% miðað við núverandi eigin áhættu.

Önnur áhrif af breytingum á eigin áhættu

Eins og fram kemur að ofan, mun breyting á eigin áhættu samkvæmt frumvarpinu í mörgum tilvikum fækka tjónsstöðum þar sem VTÍ lætur framkvæma tjónamat þar sem þau yrðu undir lágmarks eigin áhættu. Reynsla VTÍ sýnir að kostnaður við tjónamat þar sem um minniháttar tjón er að ræða, er jafnvel hærri en bótafjárhæð sem tjónþola er greidd. Heildar kostnaður við tjónamat á húseignum vegna jarðskjálftans í maí 2008 er um 1,7 milljarðar króna á núvirði. Gera má ráð fyrir að matskostnaður vegna húseigna hefði verið um 150-200 milljónum króna lægri á núvirði, miðað við eigin áhættu eins og hún er í frumvarpinu.